

Redaktionens förord

Thomas Taro Lennerfors

AnnaSara Hammar

Jerker Widén

Härmed har vi nöjet att presentera ett nytt nummer av Forum navale för Sjöhistoriska Samfundets medlemmar och för andra intresserade läsare i linje med Samfundets ambition att "bidraga till utforskandet av sjöhistorien, i första hand den svenska, i alla dess sammanhang och former". Det är vår förhoppning att numret speglar den bredd av sjöhistorisk kunskapsproduktion, särskilt med avseende på svensk sjöhistoria, som för närvarande pågår.

Detta nummer av Forum navale består av tre *vetenskapliga artiklar* som har genomgått oberoende sakkunniggranskning av åtminstone två anonyma granskare. I den första artikeln identifierar Niklas Eriksson det så kallade Dalarövraket som återfanns 2003 norr om Dalarö i Stockholms skärgård som 1600-talsstrussen Bodekull. Den andra artikeln, som är författad av Frans Gooskens, behandlar tre svenska diplomaters roll i fredsfördraget i Breda 1667, det fördrag som kännetecknade slutet på det Andra engelsk-nederländska kriget. Den tredje artikeln har samma tema som de två artiklar av Brad Beaven och Isaac Land som publicerades i Forum navale 72 – nämligen hamnstäder. Tomas Nilson analyserar i artikeln Gunnar Dahlins bok *Sjömän och Shanghajare* som handlar om svenska sjömäns liv och leverne i Antwerpen under första halvan av 1900-talet.

Artiklarna följs av två populärvetenskapliga *essäer* som har genomgått redaktionell granskning. I den första essän skriver Martin Eriksson om isbrytarpolitik på 1950- och 1960-talen och visar på den viktiga roll som den svenska skogsindustrin hade för att åstadkomma året-runt-sjöfart i Bottenviken. Den andra essän, skriven av Ingvar Svanberg, handlar om svenskars möten med och erfarenhet av strandade valar från sent 1400-tal till idag. Därefter följer en debatt kring den artikel av Mirja Arnshav om kvinnor i 1600-talets svenska flotta som publicerades i Forum navale 73. Nils Modig har författat ett debattinlägg som problematiserar Arnshavs artikel. Detta följs av ett genmäle av Arnshav och en avslutande reflektion av biträdande redaktör AnnaSara Hammar. I detta nummer av Forum navale finns också ett kommenterat dokument. Lars Grundberg beskriver hur ett av Sveabolagets fartyg – *Rönnskär* – gjorde nio resor från Tyskland till Sverige under andra världskriget för att transportera frigivna fångar ur nazisternas koncentrationsläger. En av dessa var Hédi Fried. Numret avrundas med ett tiotal recensioner.

Sjöhistoriska Samfundet delar årligen ut ett forskarpris till "forskare, svensk eller utländsk, som med sitt vetenskapliga arbete utvecklar kunskapen om svensk maritim historia eller angränsande ämnen." Priset är instiftat till minne av den svenske historikern Jan Glete (1947-2009), styrelseledamot i Samfundet och en av världens främsta specialister på de europeiska örlogsflottorna under tidigmodern tid.

Vid Samfundets höstmöte delades priset för år 2017 ut till den danske historikern och museimannen Jakob Seerup. Han belönades för sin omfattande vetenskapliga produktion om den danska örlogsflottans verksamhet i Östersjön under det långa 1700-talet. I Jakob Seerups forskning ryms både internationella utblickar och jämförelser med den svenska flottan. Genom att belysa mindre uppmärksammade aspekter av flottans verksamhet och sociala organisation har han även bidragit till att utveckla örlogsforskningen i nya riktningar.

Redaktionen (och styrelsen) rekommenderar som vanligt medlemmarna att besöka Samfundets webbplats (www.sjohistoriskasamfundet.se) där samtliga tidigare utgivna nummer av Forum navale, samt dess tidiga skrifter, finns att tillgå i fulltext.

I Forum navale skriftserie har under 2017 utkommit:

Nils Modig: Båtsmän ifrån Bohuslän: tjänsten i flottan och livet på torpet (Malmö: Universus Academic Press, 2017). Ingår i Forum navale skriftserie som nr. 58.

Simon Ekström: Humrarna och evigheten (Göteborg: Makadam förlag, 2017). Ingår i Forum navales skriftserie som nr. 59.

Niklas Eriksson: Riksäpplet: arkeologiska perspektiv på ett bortglömt regal-skepp (Lund: Nordic Academic Press, 2017). Ingår i Forum navales skriftserie som nr. 61.

John E. Persson: Dödens roulette. Svenska fartyg i allierad charter 1940–1945 (Göteborg: Breakwater Publishing, 2017). Ingår i Forum navales skriftserien som nr. 62.

Mirja Arnshav och Andreas Linderöth (red): Sverige och första världskriget: maritima perspektiv (Lund: Historiska media, 2017). Ingår i Forum navale skriftserie som nr. 63.